

REKOMENDACIJOS DĖL ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS BENDRIJŲ VEIKLOS SĄLYGŲ

2026 m. birželis

ĮŽANGA

Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija – Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo, kuris nuosavybės teise valdo ir plėtoja energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius ir turi teisę gaminti energiją, ją vartoti, kaupti energijos kaupimo įrenginiuose ir (ar) parduoti ir kuriam šio įstatymo nustatyta tvarka suteikiamas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statusas.

Platesne prasme atsinaujinančių išteklių energijos bendrija yra vienas iš energetikos bendrijų modelių – teisiškai reglamentuotų Europos Sąjungos pasirinktų priemonių – kuriais siekiama skatinti perėjimą į žaliąją energetiką, bendruomeninių socialinių naudų kūrimą ir kt. Valstybės narės yra įpareigosos imtis priemonių, skatinančių atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų vystymą. Praktikoje toks skatinimas apima finansavimo skyrimą, biurokratinių kliūčių šalinimą, lengvatas mokesčiams, leidimų gavimo procedūroms ar prisijungimui prie elektros tinklų bei kitų skatinimo priemonių diegimą.

Lietuvoje šiuo metu veikia dviejų tipų energetikos bendrijos: atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos (AIE bendrijos) ir piliečių energetikos bendrijos (PEB).

Šiose rekomendacijose plačiau aptariamos AIE bendrijos Lietuvoje. Jos padeda sutelkti visuomenines, verslo ir gyventojų iniciatyvas atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) energetikos srityje, pereiti nuo iškastinio kuro naudojimo prie švaresnės, AEI naudojančios, vietinės energijos gamybos ir iškelia gyventojus bei jų poreikius į pirmąją vietą, taip pat padeda didinti visuomenės pritarimą AEI projektams ir palengvina privačių investicijų pritraukimą pereinant prie švariau gaminamos energijos vartojimo. Jos teikia tiesioginę naudą gyventojams, didina energijos vartojimo efektyvumą, mažina sąskaitas už elektrą ir sudaro galimybes kurti naujas darbo galimybes.

TURINYS

Įžanga	1
AIE bendrijos galimos juridinės formos	3
Viešoji įstaiga	5
Asociacija	5
Sodininkų bendrija	6
Daugiabučių bendrija	6
Reikalavimai AIE bendrijos dokumentams	7
Inicijavimo etapas	8
Fizinės galimybės įrengti / pastatyti AEI elektrinę	8
Gamybos poreikio nustatymas	10
Techninės galimybės prijungti elektrinę prie elektros perdavimo / skirstymo tinklo	11
Finansinės galimybės	14
Projekto ekonominio efektyvumo vertinimas	14
Organizacinės galimybės pastatyti / eksploatuoti elektrinę	14
AIE bendrijos statuso gavimas	15
AIE bendrijos veikla	17
Rangos sutarčių sudarymas	17
Išankstinių prijungimo sąlygų gavimas	17
Tinklo pralaidumų rezervavimas	18
Leidimo plėtoti elektros energijos pajėgumus gavimas	18
Prijungimo sąlygų gavimas	18
Elektrinės ir jos prijungimo techninio projekto rengimas	19
Prijungimo paslaugos sutarties sudarymas	19
Statybos darbų užbaigimas	19
Leidimo gaminti elektros energiją gavimas	20
AIE bendrijos teikiamos naudos tipiniai paskirstymo dalyviams ir (arba) kitiems asmenims būdai	21
Priedas. Aplinkos, ekonominės, socialinės visuomeninės naudos projektų pavyzdžiai	24

AIE BENDRIJOS GALIMOS JURIDINĖS FORMOS

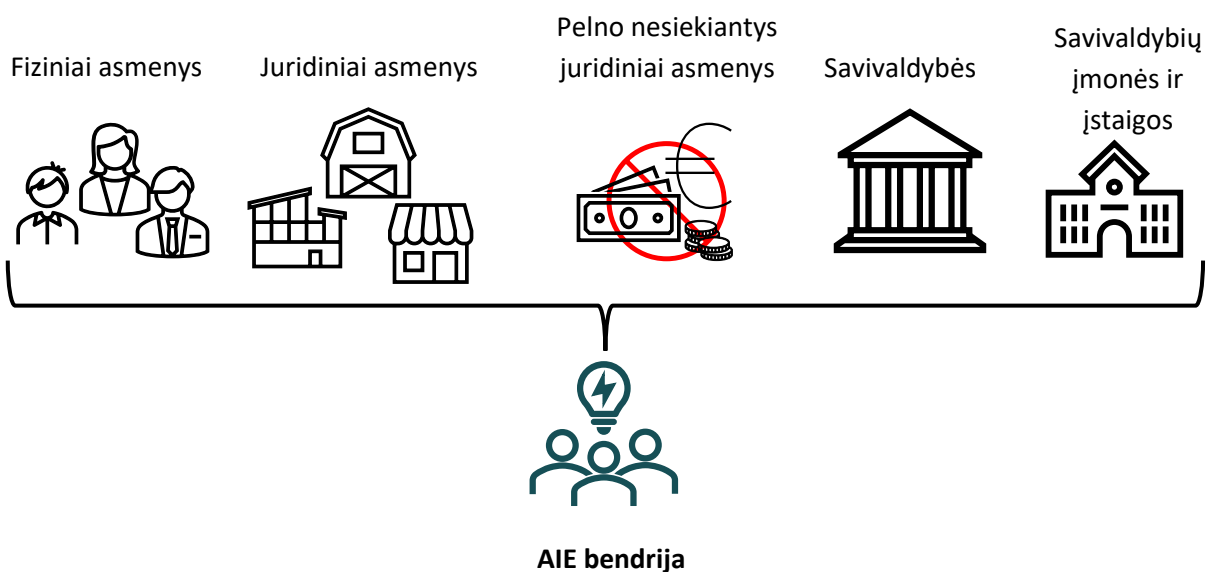
AIE bendrijos steigėjais / dalyviais gali būti fiziniai asmenys, vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės¹, kiti pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, savivaldybės ir savivaldybės įstaigos.

Savivaldybių valdomos įmonės, kurios yra vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, ir savivaldybė valdo ne daugiau kaip 25 proc. jų akcijų, taip pat gali būti AIE bendrijos steigėjais / dalyviais.

Visi šie asmenys AIE bendriją gali kurti vieni arba bendradarbiaudami su kitu asmeniu ar kiais asmenimis, kurie gali būti AIE bendrijos dalyviais. AIE bendrija (pelno nesiekiantis juridinis asmuo) gali būti kelių juridinių formų – kokią ją pasirinkti, priklauso nuo būsimų dalyvių.

AIE bendrijos galimi dalyviai

Kai AIE bendrija kreipiasi finansinės paramos pagal finansinės paskatos arba finansinę priemonę, priklausomai nuo priemonės projektų finansavimo sąlygų apraše arba aprašyme nustatytų sąlygų, gali būti taikomi papildomi reikalavimai ar ribojimai, kokie asmenys gali būti AIE bendrijos steigėjais / dalyviais.

¹[Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas](#): **vidutinė įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. eurų; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. eurų; **maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. eurų; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. eurų; **labai maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. eurų; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. eurų

Teisės aktuose nėra nustatyta kokia forma ir apimtimis savivalda ir AIE bendrijos gali tarpusavyje bendradarbiauti. Savivalda gali padėti bendrijoms administraciniais klausimais dėl teritorijų planavimo, statybos darbų ir kitų dokumentų bei leidimų gavimo. Bendrijos savivaldai gali siūlyti savo pagalbą vystant AEI įgėainės projektą, atliekant jos eksploataciją ir kitas veiklas.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodyta, kaip savivalda turėtų prisidėti ir bendradarbiauti su bendrijomis, viešai skelbti informaciją apie joms nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir kitas vietas, kuriuose gali būti statomos ar įrengiamos bendrijų elektrinės. Taip siunčiamas labai aiškus signalas visiems potencialiems AIE bendrijų ir PEB dalyviams, kad savivalda pasirengusi ir suinteresuota bendradarbiauti.

Savivaldybės, bendradarbiaudamos su vietos bendruomenėmis, gali steigti energetikos bendrijas (AIE bendrijas, PEB), skirtas mažinti socialinę atskirtį, padėti energetinį skurdą patiriantiems bendruomenės nariams ir pan. Tuo tikslu UAB ILTE su Energetikos ministerija įsteigė savivaldybėms skirtą finansinę priemonę – paskatinti AIE bendrijas ir PEB, kurių dalyviais (dalininkais) yra savivaldybės ir kurios mažins energetinį nepriteklių, investuoti į elektros energijos iš AEI gamybos įrenginius (saulės, vėjo elektrines), kurių pajėgumų dalis turės būti perduodama energetinį nepriteklių patiriantiems asmenims, taip sumažinant šių asmenų elektros sąskaitas.

Galimos įvairios AIE bendrijos, pelno nesiekiančio juridinio asmens, juridinės formos. Toliau pateikiama keletas AIE bendrijų juridinės formos pavyzdžių. Atkreipiame dėmesį, kad tai nėra baigtinis juridinių formų sąrašas. Kiekviena besisteigianti AIE bendrija turi įsivertinti, kuri juridinė forma bus tinkamiausia jos veiklai.

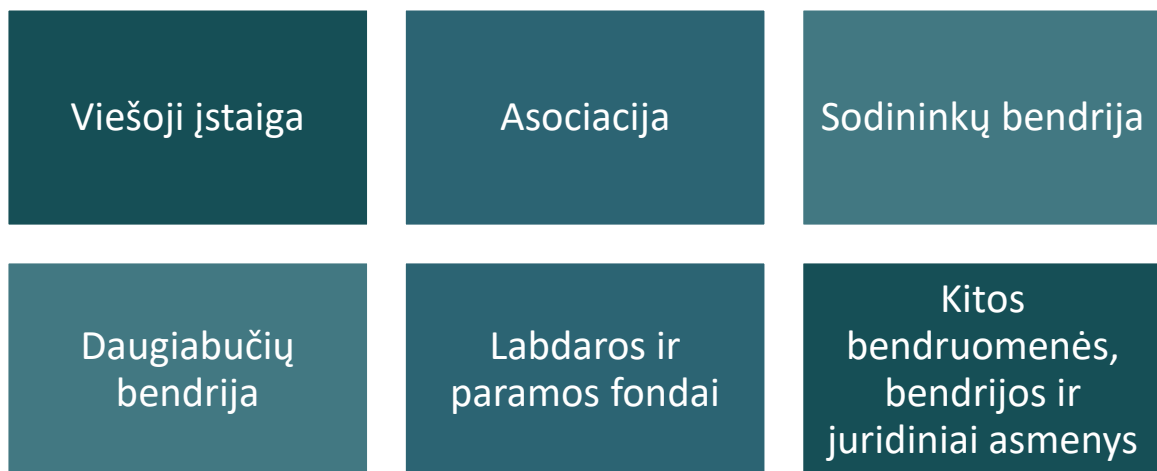
Pelno nesiekiantis juridinis asmuo – juridiniai asmenys, kurie atitinka šiuos du kriterijus:

- jų veiklos tikslas neturi būti pelno siekimas, t. y. jų veiklos tikslas yra jų įstatuose ar kituose steigimo dokumentuose numatytų tikslų įgyvendinimas, ir
- jų pelnas pagal jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus negali būti skirstomas steigėjams ir / ar veiklos dalyviams.

Pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims gali būti priskiriami viešieji ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus:

- viešosios įstaigos, įregistruotos pagal [Viešųjų įstaigų įstatymą](#);
- asociacijos, įregistruotos pagal [Asociacijų įstatymą](#);
- labdaros ir paramos fondai, įregistruoti pagal [Labdaros ir paramos fondų įstatymą](#);
- daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos, įregistruotos pagal [Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų namų savininkų bendrijų įstatymą](#);
- sodininkų bendrijos, įregistruotos pagal [Sodininkų bendrijų įstatymą](#);
- religinės bendrijos bendruomenės ir centrai, įregistruoti pagal [Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą](#);
- politinės organizacijos, įregistruotos pagal [Politinių organizacijų įstatymą](#) ir analitiniai centrai, įregistruoti pagal [Politinių organizacijų įstatymą](#) bei [Viešųjų įstaigų įstatymą](#);

- profesinės sąjungos, įregistruotos pagal [Profesinių sąjungų įstatymą](#);
- meno kūrėjų organizacijos, įregistruotos pagal [Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymą](#);
- Auditorių rūmai, įregistruoti pagal [Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymą](#);
- Prekybos, pramonės ir amatų rūmai, įregistruoti pagal [Prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymą](#);
- Žemės ūkio rūmai, įregistruoti pagal [Žemės ūkio rūmų įstatymą](#);
- kiti viešieji ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, atitinkantys pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims nustatytus kriterijus.

VIEŠOJI ĮSTAIGA

Viešoji įstaiga – pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo.

Veiklą reglamentuoja [Viešųjų įstaigų įstatymas](#).

Tikslas – tenkinti viešuosius interesus teikiant viešąsias paslaugas ir (ar) vykdant kitą visuomenei naudingą veiklą.

Pelnas – gali būti naudojamas tik viešosios įstaigos įstatuose nustatytiems viešosios įstaigos veiklos tikslams siekti.

ASOCIACIJA

Asociacija – pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo.

Veiklą reglamentuoja [Asociacijų įstatymas](#).

Tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

Pelnas – skiriamas asociacijos įstatuose nurodytiems tikslams.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų įstatymu biudžetinė įstaiga, jos savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos sprendimu, gali įstatymų nustatyta tvarka jungtis į asociacijas, kurių paskirtis – įgyvendinti viešuosius interesus, jeigu toks jungimasis neprieštarauja biudžetinės įstaigos nuostatomis ir veiklos tikslams. Asociacijos steigėjai ar nariai pagal įstatymus ar asociacijos steigimo dokumentus negali perleisti asociacijai biudžetinės įstaigos savininko biudžetinei įstaigai perduoto ar biudžetinės įstaigos įgyto turto. Biudžetinei įstaigai draudžiama būti kitų juridinių asmenų dalyve, išskyrus numatytą teisę jungtis į asociacijas.

SODININKŲ BENDRIJA

Sodininkų bendrija – ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo.

Veiklą reglamentuoja [Sodininkų bendrijų įstatymas](#).

Tikslas – įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu.

Pelnas – skiriamas bendrijos įstatuose nurodytiems tikslams.

DAUGIABUČIŲ BENDRIJA

Veiklą reglamentuoja [Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymas](#).

Tikslas – įgyvendinti butų ir kitų patalpų (pastatų) savininkų teises ir pareigas, susijusias su jiems priklausančių arba kuriamų naujų bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektų valdymu, naudojimu ir priežiūra.

Pelnas – pastato ar jo bendrojo naudojimo objektams atnaujinti.

Atkreipiame dėmesį, kad, tuo atveju, jei AIE bendriją norėtų steigti savivaldybės valdoma įmonė ar įstaiga, ar tokia įmonė ar įstaiga norėtų būti steigiamos AIE bendrijos nariu, yra papildomų reikalavimų, į kuriuos reikia atsižvelgti:

- visos savivaldybės įstaigos gali būti AIE bendrijos dalininkais ar nariais.
- savivaldybių įmonės gali būti AIE bendrijos dalyviais, jei:
 - tokios įmonės yra labai mažos, mažos arba vidutinės įmonės, ir
 - savivaldybė valdo ne daugiau kaip 25 proc. šios įmonės akcijų.
- tos savivaldybės įmonės, kurios yra laikomos didelėmis įmonėmis, negali būti AIE bendrijos dalyviais ir dalyvauti AIE bendrijų veikloje.²

²savivaldybės gali svarstyti vietoje AIE bendrijos steigti piliečių energetikos bendriją, kaip tai numato [Elektros energetikos įstatymas](#)

REIKALAVIMAI AIE BENDRIJOS DOKUMENTAMS

Pelno nesiekiantis juridinis asmuo, siekiantis įgyti AIE bendrijos statusą, turi parengti šiuos privalomus dokumentus:

- steigimo dokumentus;
- veiklos dokumentus.

Steigimo dokumentai – pelno nesiekiančių juridinių asmenų įstatai, steigimo sandoris arba įstatymų numatytais atvejais – bendrieji nuostatai. Pagal Civilinį kodeksą įstatams prilygsta juridinių asmenų nuostatai, statutai ar kiti jų steigimo dokumentai. Viešieji juridiniai asmenys gali veikti pagal įstatymus ar, jei įstatymai numato, pagal valstybės ar savivaldybių institucijos priimtą teisės aktą dėl viešojo juridinio asmens steigimo, jei toks teisės aktas nenumato, kad viešasis juridinis asmuo veikia pagal valstybės ar savivaldybių institucijos patvirtintus įstatus.

Veiklos dokumentai – pelno nesiekiančio juridinio asmens dokumentai, kuriuose įtvirtintos papildomos veiklos sąlygos ir kurių jis privaloma laikytis.

Veiklos dokumentuose turi būti įtrauktos tokios veiklos tvarkos:

- **Pasirinkta pagamintos elektros energijos realizavimo tvarka**, kurioje turi būti numatyta, kaip:
 - pagaminta elektros energija tiekama AIE bendrijos dalyviams³, ir (arba);
 - pagaminta elektros energija parduodama [Elektros energijos rinkos taisyklėse](#) nustatyta tvarka elektros energijos biržoje arba pagal dvišales sutartis galutiniam vartotojui, ir (arba);
 - pagaminta elektros energija parduodama nepriklausomam elektros energijos tiekėjui;
 - AIE bendrijos elektros energiją generuojantys įrenginiai bus susieti su AIE bendrijos dalyvių – gaminančių vartotojų – vartojimo įrenginiais⁴. Tai yra – kaip, kokiomis dalimis ir sąlygomis AIE bendrijos elektrinės galia (kW) bus paskirstyta AIE bendrijos dalyviams, kad šie taptų gaminančiais vartotojais.
- **Elektros energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros tvarka**⁵, numatant, ar AIE bendrija pati vykdys elektrinių priežiūrą ir administravimą, ar samdys kitą asmenį;
- **Pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo tvarka**, kurioje turi būti numatytas pajamų panaudojimas, kaip pavyzdžiui:

³Pagal [Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles](#)

⁴Pagal [Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašą](#)

⁵Nuoroda į pagrindinių elektros įrenginių įrengimą ir eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų sąvadą – <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/elektra/teisės-aktai-elektros-sektorius>.

- paskolai, skirtai elektrinės ar kitos prekės ar paslaugos, skirtos teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą, grąžinti, ir (arba);
- elektrinės ir (arba) AIE bendrijos administravimo išlaidoms padengti, ir (arba);
- teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams ar tą naudą teikti vietose, kuriose AIE bendrija vykdo veiklą.

Veiklos dokumentuose, kurie tvirtinami įsteigus pelno nesiekiantį juridinį asmenį, aprašius visas šias tvarkas bus galima kreiptis į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (toliau – VERT) AIE bendrijos statusui gauti⁶. Veikiančių viešųjų įstaigų (arba kitų pelno nesiekiančių juridinių asmenų) veiklos dokumentai taip pat turi turėti į juos įtrauktas minėtas tvarkas.

Naujai steigiami ir jau veikiantys pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, siekiantys įgyti AIE bendrijos statusą, turi atitikti ne tik tokiems asmenims taikomus bendruosius reikalavimus bet ir šiuos papildomus reikalavimus:

- ne mažiau kaip 51 proc. balsų dalyvių susirinkime turi priklausyti pelno nesiekiančio juridinio asmens dalyviams, gyvenantiems ar veikiantiems apskrityje, kurioje planuojama statyti ar įrengti AIE bendrijos nuosavybės teise valdomą energijos gamybos įrenginį (įrenginius);
- steigimo dokumentuose, prieš įregistruojant AIE bendriją Juridinių asmenų registre, turi būti nustatytas tikslas – teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą, ir jų pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas.

INICIJAVIMO ETAPAS

Inicijavimo etape AIE bendriją norintys steigti asmenys turi įvertinti savo fizines, technines, finansines ir organizacines galimybes.

FIZINĖS GALIMYBĖS ĮRENGTI / PASTATYTI AEI ELEKTRINĘ

Turi būti numatyta vieta elektrinei statyti.

Tinkama elektrinės statybai vieta gali būti AIE bendrijos ar jos dalyvio / dalyvių nuosavybės ar kita teise valdomas žemės plotas, pastatas (pastato stogas) ar pan.

Jei planuojama AIE bendrijos saulės elektrinė yra nedidelės galios – iki 30 kW, gali užtekti pastato ar keleto pastatų stogų ploto. Jei planuojama elektrinė yra 30–100 kW galios, reikėtų ieškoti galimybių ją įrengti ant žemės, nes tokios galios elektrinės daroma apkrova stogo konstrukcijoms gali būti per didelė.

⁶Apie tai plačiau tolimesniame skirsnyje „AIE BENDRIJOS STATUSO GAVIMAS“

Prireikus reikėtų kreiptis į inžinerinių paslaugų įmonę, kurios specialistai galėtų įvertinti stogo konstrukcijų tinkamumą.

1 000 kW (1 MW) galios saulės elektrinei gali reikėti maždaug 1 ha sklypo ploto.

Didesnės nei 100 kW galios saulės elektrinės dažniausiai įrengiamos ant žemės.

Greta sklypo neturėtų būti aukštų medžių ar pastatų, kurių šešėliai kristų ant saulės elektrinės fotomodulių. Dėl galimų statybos ribojimų – ar turimame / numatomame sklype galima statyti AIE bendrijos elektrinę – rekomenduojama pasitarti su savivaldybės administracijos statybų, teritorijų planavimo, sričių specialistais.

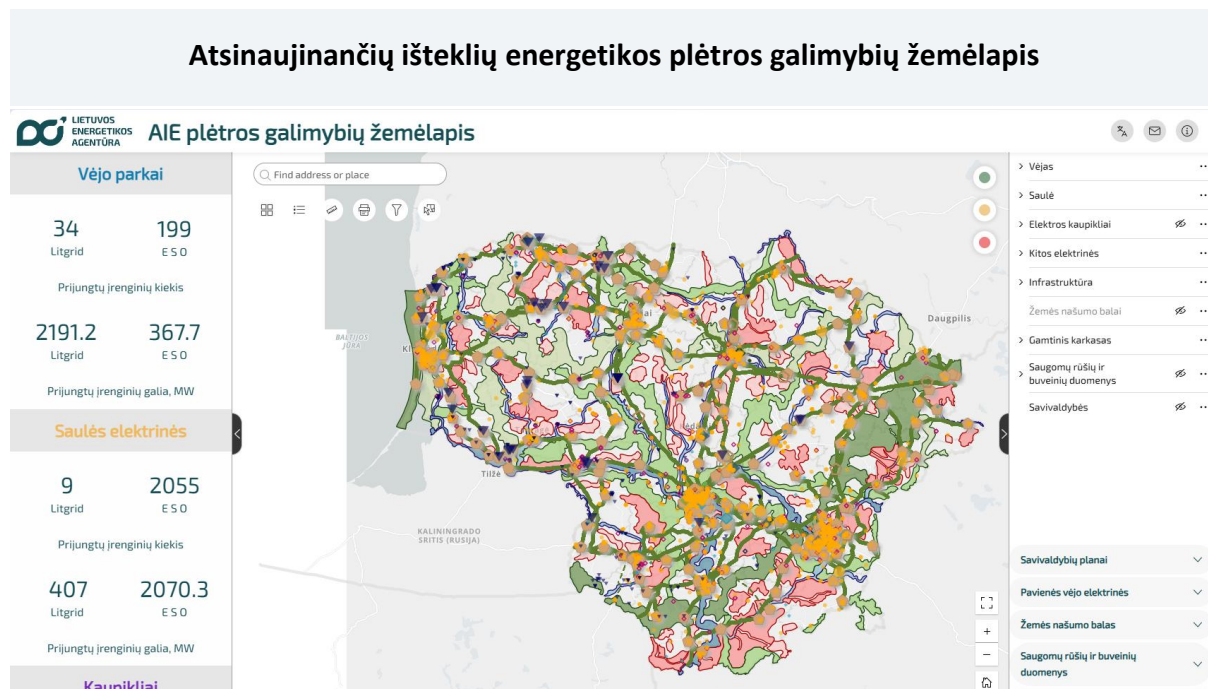

Jei sklypas patenka į kultūros paveldo ar saugomų teritorijų apsaugos zoną ar yra greta jos, būtina kreiptis į atitinkamas tarnybas – Kultūros paveldo departamentą, Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą, nacionalinių, regioninių parkų administracijas ir pan.

Dėl galimų sklypų ir kitų vietų, kurie gali būti skirti energetikos bendrijos energijos gamybos įrenginių statybai ar įrengimui, rekomenduojame kreiptis į savo savivaldybės administraciją, kuri įvertina ir viešai savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie jai nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir kitas vietas, kuriuose gali būti statomi ar įrengiami energetikos bendrijų energijos gamybos įrenginiai.

Preliminariai įvertinti galimybes ir tinkamas vietas AIE bendrijų elektrinėms galima naudojantis informacinio pobūdžio [Atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros galimybių žemėlapiu](#) (AIE žemėlapis):

AIE žemėlapis skirtas verslui, investuotojams ir gyventojams, siekiantiems įvertinti AIE elektrinių vystymo galimybes konkrečiose Lietuvos teritorijose. Jame pateikiama apibendrinta informacija, leidžianti preliminariai įvertinti, ar pasirinktoje vietoje AIE plėtra galima, ar gali būti ribojimų ar draudimų.

GAMYBOS POREIKIO NUSTATYMAS

Kiek įmanoma tiksliau įvertinamas elektros poreikis, kurį turės patenkinti pastatyta elektrinė. Turi būti įvertinti: visų bendrijos dalyvių elektros poreikiai ir elektros naudojimo profilis – kada suvartojama daugiausiai, kada mažiausiai elektros; kitų galimų vartotojų poreikiai (jei ketinama elektrą perduoti / parduoti kitiems asmenims). Žinant elektros poreikį galima preliminariai įsivertinti kokios galios ir kokio tipo elektrinės (saulės, vėjo) reikės reikiamam elektros kiekiui pagaminti.

Vidutinį saulės elektrinės pagaminamą elektros kiekį galima preliminariai įvertinti naudojantis Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengta [Saulės apšvietos geografinė informacinė sistema](#).

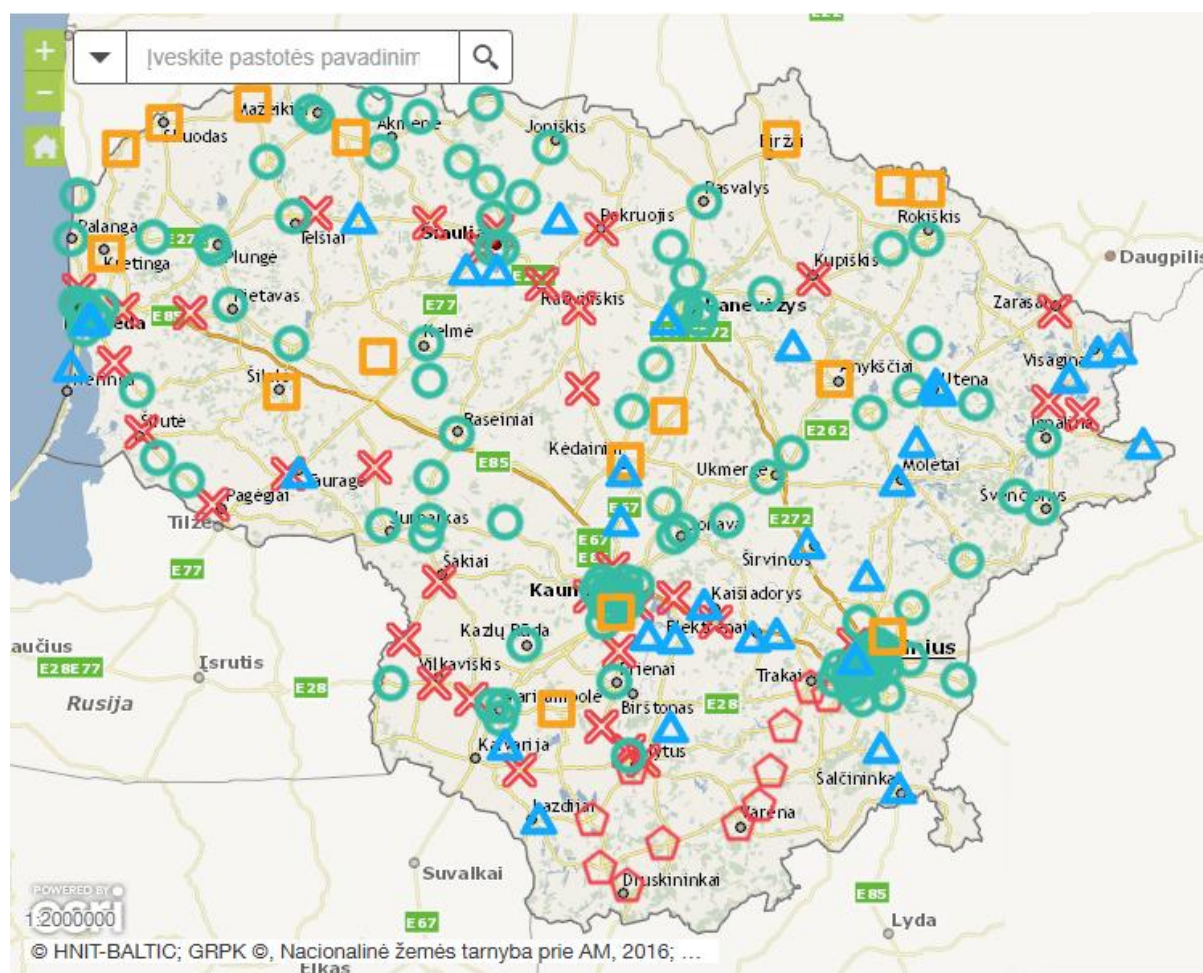
Lietuvoje per metus 1 kW galios saulės fotomodulis pagamina vidutiniškai 1 000 kWh (1 MWh) elektros, vėjo elektrinės 1 kW – apie 3 200–3 500 kWh (3,2–3,5 MWh) elektros.

TECHNINĖS GALIMYBĖS PRIJUNGTI ELEKTRINĘ PRIE ELEKTROS PERDAVIMO / SKIRSTYMO TINKLO

Renkantis vietą ar sklypą AIE bendrijos elektrinei statyti, reikia būtinai įvertinti technines galimybes prijungti ją prie elektros perdavimo / skirstymo tinklo ir nusistatyti, ar yra pakankamas elektros perdavimo tinklo pralaidumas ir ar yra transformatorių pastotė su laisvomis galiomis.

Laisvų galių elektrinėms prijungti trūkumas yra vienas didžiausių sunkumų, su kuriuo susiduriama ieškant vietos elektrinės statybai. AB "Energijos skirstymo operatorius" (toliau – ESO) interneto svetainėje viešai skelbiamuose [Transformatorių pastorių laisvų galių žemėlapiuose](#) (110 kV ir 35 kV) galima pasitikrinti kokia pastotė yra arčiausiai numatomos elektrinės statybos vietos ir ar joje yra laisvų galių elektrinei prijungti:

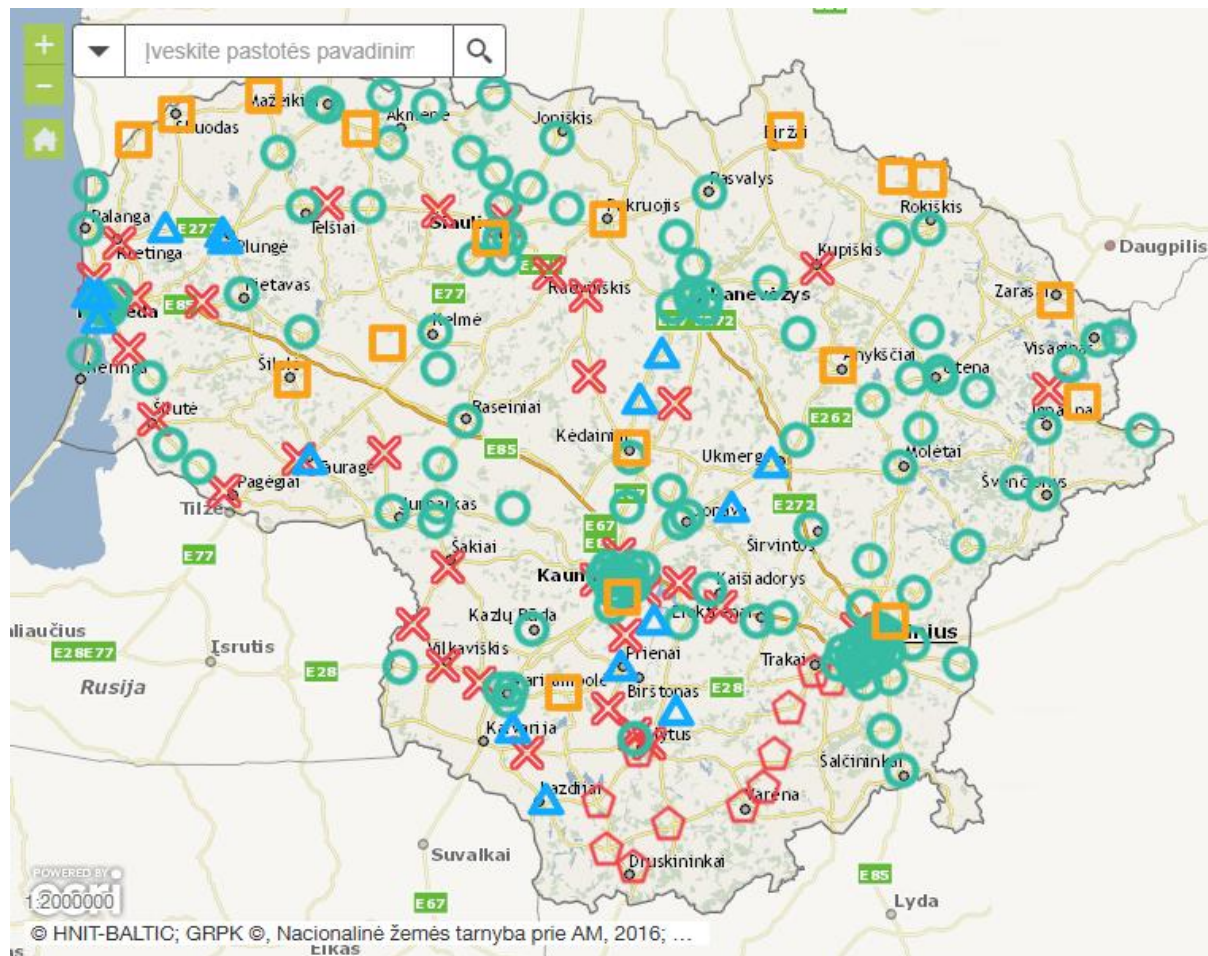
Transformatorių pastorių laisvų galių žemėlapiai saulės elektrinėms

Paiškinimai:

- ▲ - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo yra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio techninio pralaidumo nėra
- - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo nėra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio techninio pralaidumo yra
- - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo yra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio pralaidumo yra
- ✖ - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo nėra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio pralaidumo nėra

Transformatorių pastovių laisvų galių žemėlapis vėjo elektrinėms

Paaiškinimai:

- ▲ - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo yra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio techninio pralaidumo nėra
- - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo nėra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio techninio pralaidumo yra
- - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo yra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio pralaidumo yra
- ✖ - ESO pastotėje laisvo techninio pralaidumo nėra, LITGRID AB 110 kV tinklų ruože laisvo techninio ir balansinio pralaidumo nėra

Rasti informacijos apie LITGRID AB (toliau – LITGRID) 110 kV tinklų ruožų laisvų galių paskirstymą saulės elektrinių prioritetingoms grupėms, patikrinti ar konkrečiame ruože yra pralaidumų energetikos bendrijos norimai elektrinei prijungti, kokios yra LITGRID perdavimo tinklo laisvos prijungimo galios galima [AEI elektrinių prijungimo žemėlapyje](#):

Atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių ir energijos kaupimo įrenginių prijungimo prie 330–110 kV perdavimo tinklo žemėlapis

Informacija apie LITGRID AB 110 kV tinklų ruožų laisvų galių paskirstymą vėjo elektrinių prioritetinėms grupėms skelbiama [čia](#). Krepšelių laisvas pajėgumas naujinamas kasdien.

Atkreipiame dėmesį, kad elektrinių prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir kitas sąlygas nustato pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašai – [ESO tvarkos aprašas](#), [LITGRID tvarkos aprašas](#).

Jei elektrinės statybai jau yra numatyta vieta, skirtas sklypas, dėl laisvų galių ar linijų pralaidumų rekomenduojama kreiptis pirmiausia į elektros skirstomojo tinklo operatorių ESO. Jei iš jo bus gautas atsisakymas prijunti elektrinę, tada reikia kreiptis į elektros perdavimo tinklo operatorių LITGRID.

Įprastai prie elektros skirstomojo tinklo prijungiamos elektrinės iki 15 MW leistinos generuoti galios, o prie elektros perdavimo tinklo – 15 MW ir didesnės galios.

Tais atvejais, kai nėra galimybės prijungti numatomos statyti elektrinės pageidaujamoje vietoje, siūlytina apsvarstyti galimybę ją statyti kitoje vietoje, ieškoti bendradarbiavimo galimybių su kitomis apskritimis ir pan.

FINANSINĖS GALIMYBĖS

AIE bendrijos saulės ar vėjo elektrinės kaina.

Saulės ir vėjo elektrinių vidutinė vieno kilovato kaina (EUR/kW) yra nepastovi ir svyruoja.

Apytiksliai skaičiuojant, 1 kW galios saulės elektrinės įrengimas gali kainuoti apie 580 eurų, vėjo elektrinės – apie 3 000 eurų. Vėjo elektrinės 1 kW be montavimo darbų, inverterio, montavimui reikalingos įrangos gali kainuoti apie 1 400 eurų.

Tai priklauso nuo galios, naudojamų komponentų (inverterių, valdymo automatikos, konstrukcijų ir pan.), rangos darbų kainos. Į šias kainas nėra įskaičiuotos galimos investicijos į elektros tinklo plėtrą ar pralaidumų didinimą.

Saulės ar vėjo elektrinės įrengimo kaina nėra vienintelė dedamoji. Elektrinės prijungimas prie elektros tinklo gali pareikalauti didelių investicijų. Todėl preliminarium investicijų, reikalingų elektrinės prijungimui, dydžiui įvertinti reikalingos išankstinės prijungimo sąlygos (IPS), dėl kurių reikėtų kreiptis į ESO ar LITGRID – [ESO IPS](#)⁷, [LITGRID IPS](#).

Atkreipiame dėmesį į tai, kad siekiant gauti valstybės ar Europos Sąjungos fondų paramą saulės ar vėjo elektrinių įsirengimui, yra būtina atidžiai perskaityti ir išnagrinėti finansavimo sąlygas ir galimą gauti finansavimo dydį. Tuo tikslu patartina sekti informaciją apie finansinės paskatos priemones saulės ir vėjo elektrinėms įsirengti:

- <https://www.ena.lt/kvietimai-teikti-paraiskas/>;
- https://apvis.apva.lt/paskelbti_kvietimai/;
- <https://2021.esinvesticijos.lt/kvietimu-sritis/>;
- <https://ilte.lt/kvietimai/81>.

PROJEKTO EKONOMINIO EFEKTYVUMO VERTINIMAS

Investiciniame projekte turi būti įvertintos visos jo įgyvendinimo prielaidos, paskaičiuoti laukiami pinigų srautai ir išsamiai ištirti galimi rizikos veiksniai. Investiciniame projekte taip pat turėtų būti konkrečiai įvardyta / nustatyta kokio tipo (saulės elektrinė, vėjo elektrinė, hibridinė elektrinė, kt.) elektrinę ir kokios galios planuojama statyti, taip pat kokią veiklą vykdys AIE bendrija – gamintojo, tiekėjo ar asmens, statančio nutolusias gaminančių vartotojų elektrines.

ORGANIZACINĖS GALIMYBĖS PASTATYTI / EKSPLOATUOTI ELEKTRINĘ

AIE bendrijos elektrinės statyba ir eksploatacija.

Elektros įrenginių (tame tarpe ir elektrinių) statybą, įrengimą, eksploatavimą, prekybą elektros energija ir kitas veiklas reglamentuoja teisės aktai. Juose nustatyti ne tik

⁷ten žr. skirsnyje „Nediskriminacines technines didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją tiekiančių gamintojų prisijungimo prie tinklų ir pavyzdinės išankstinės prijungimo sąlygos“

technologiniai ir organizaciniai reikalavimai, bet ir reikalavimai asmenims statantiems, įrengiantiems ir eksploatuojantiems tokius įrenginius⁸.

Rekomenduojama AIE bendrijoms įvertinti savo žinias, patirtį ir kompetencijas, reikalingas savarankiškam elektrinės projektavimui, statybai, prijungimui, eksploatavimui, prekybai pagaminta elektra (jei taikoma) arba kreiptis į rangovus turinčius reikalingą patirtį ir kompetencijas.

Jei AIE bendrija turi elektrinės statybai tinkamą vietą (žemės plotą, pastatą (pastato stogą) ar pan.), jei yra laisvų galių ir linijų pralaidumų elektrinei prijungti prie elektros perdavimo ar skirstomojo tinklo, jei yra ekonomiškai verta ją statyti, ir jos projektavimu, statyba bei eksploatacija užsiims AIE bendrijos ar samdyti kompetentingi asmenys – galima pradėti sekantį etapą – steigti pasirinktos juridinės formos pelno nesiekiantį juridinį asmenį, kuris vėliau gautų AIE bendrijos statusą. Jei toks asmuo jau įsteigtas ir atitinka visus AIE bendrijos statusui gauti keliamus reikalavimus, ir jei elektrinės galia nedidesnė kaip 100 kW, galima iškart kreiptis į VERT.

Statant didesnės kaip 100 kW galios elektrinę, iš elektros tinklo operatoriaus reikia gauti išankstines prijungimo sąlygas (IPS).

AIE BENDRIJOS STATUSO GAVIMAS

AIE bendrijos statusą suteikia Valstybinė energetikos reguliavimo taryba ([VERT](#)). AIE bendrijos statusas pelno nesiekiančiam juridiniam asmeniui suteikiamas arba [Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse](#) (toliau – Taisyklės) nustatyta tvarka (kai elektrinės įrengtoji galia per 100 kW), arba vadovaujantis [Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statuso suteikimo, nesuteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašu](#) (kai elektrinės įrengtoji galia nedidesnė 100 kW).

Pelno nesiekiantis juridinis asmuo gali įgyti AIE bendrijos statusą trimis etapais:

- leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus arba leidimo gaminti elektros energiją išdavimo metu, pateikiant Taisyklių 1 priede nustatytos formos prašymą; arba
- turint leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus arba leidimą gaminti elektros energiją, pateikiant VERT atitikties Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20² straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams deklaraciją (toliau – deklaracija); arba

⁸Nuoroda į pagrindinių elektros įrenginių įrengimą ir eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų sąvadą – <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/elektra/teisės-aktai-elektros-sektorius>

- kai nereikalingas nei leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, nei leidimas gaminti elektros energiją, nes ketinama statyti ar įrengti elektrinę kurios įrengtoji galia mažesnė už 100 kW, pateikiant prašymą VERT suteikti AIE bendrijos statusą, vadovaujantis [Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statuso suteikimo, nesuteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašu](#).

Jeigu pelno nesiekiantis juridinis asmuo jau vykdo veiklą energetikos sektoriuje ir jau turi leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar leidimą gaminti elektros energiją, tuomet kreipiamasi į VERT dėl AIE bendrijos statuso suteikimo, pateikiant Taisyklių 3 priede nustatytos formos deklaraciją.

Pagrindiniai AIE bendrijos statuso gavimo žingsniai		
	Statoma iki 100 kW galios elektrinė	Statoma 100 kW ar didesnės galios elektrinė
Informacija apie siekį sukurti AIE bendriją	X	X
Steigiamas pelno nesiekiantis juridinis asmuo ar tikslinami esamo asmens steigimo dokumentai	X	X
Elektrinės statybos vietos pasirinkimas	X	X
Kreipiamasi į elektros tinklų operatorių IPS ⁹ gauti	–	X
Kreipiamasi į VERT dėl LP ¹⁰ ir, jei atitinka reikalavimus, AIE bendrijos statuso suteikimo	–	X
Kreipiamasi į operatorių dėl prijungimo sąlygų	X	X
Elektrinės statybos projekto rengimas, kai yra poreikis	X	X
Vykdomi elektrinės statybos darbai	X	X
Gaunama rangovo deklaracija	X	–
Kreipiamasi į VERT dėl techninės būklės patikrinimo pažymos	–	X
Kreipiamasi į VERT dėl LG ¹¹ išdavimo ir AIE bendrijos statuso suteikimo, jei nebuvo gautas	–	X

Jeigu ketinama statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW¹², minėti leidimai nereikalingi, tuomet kreipiamasi į VERT su prašymu dėl AIE bendrijos statuso suteikimo.

⁹išankstinės prijungimo sąlygos

¹⁰leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus

¹¹leidimas gaminti elektros energiją

¹²išskyrus Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytą atvejį, kai gaminančių vartotojų ir jais siekiančių tapti asmenų elektrinės statomos, įrengiamos ir eksploatuojamos AIE bendrijų

Pateikus visus reikalingus dokumentus ir prašymą dėl AIE bendrijos statuso suteikimo, VERT patikrina, ar pelno nesiekiantis juridinis asmuo atitinka [Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo](#) 20² straipsnio 2 dalyje įtvirtintus reikalavimus ir ar pelno nesiekiančio juridinio asmens veiklos dokumentuose, yra įtvirtinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20² straipsnio 3 dalyje nurodyti reikalavimai.

AIE BENDRIJOS VEIKLA

Atkreipiame dėmesį į tai, kad pirmuosius, pasirengiamuosius veiksmus pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo gali atlikti dar neturėdamas AIE bendrijos statuso. Toliau šioje dalyje aprašomi pagrindiniai AIE bendrijos elektrinės vystymo projekto žingsniai.

RANGOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

AIE bendrija, pasirinkusi visų projektavimo ir statybos darbų rangovą ar rangovus sudaro projektavimo ir statybos darbų rangos sutartį (sutartis). Pasirinktas rangovas(-ai) turi atitikti [Statybos įstatyme](#) ar (ir) [Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse](#) nustatytus reikalavimus.

IŠANKSTINIŲ PRIJUNGIMO SĄLYGŲ GAVIMAS

Kreipiamasi į ESO arba LITGRID.

Išankstinės prijungimo sąlygose (IPS), kurios išduodamos statant 100 kW ar didesnės galios elektrinę, nurodomi rekomenduotini elektros tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, taip pat preliminarūs elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų reikalavimai. IPS galioja 6 mėnesius nuo jų išdavimo dienos ir yra skirtos būsimų investicijų dydžiui ir prijungimo išlaidoms preliminariai įvertinti.

Išankstinės prijungimo sąlygos (IPS) negali būti perleidžiamos kitam asmeniui (Elektros energetikos įstatymas).

Tinklų naudotojas (šiuo atveju AIE bendrija), ketinantis statyti elektrinę ir pageidaujantis gauti IPS, turi kreiptis į operatorių (arba elektros skirstomojo tinklo operatorių, arba elektros perdavimo tinklo operatorių) pateikdamas nustatytos formos prašymą išduoti IPS arba užpildydamas prašymą operatoriaus interneto svetainėje, pridėdamas prašymo formoje nurodytus dokumentus bei sumokėjęs VERT suderintą mokestį už IPS.

Daugiau informacijos apie IPS išdavimą: [ESO IPS](#)¹³, [LITGRID IPS](#).

¹³ten žr. skirsnyje „Nediskriminacines technines didelio naudingumo kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją tiekiančių gamintojų prisijungimo prie tinklų ir pavyzdinės išankstinės prijungimo sąlygos“

TINKLO PRALAUDUMŲ REZERVAVIMAS

Kreipiamasi į ESO.

Operatorius rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti.

Daugiau informacijos apie tinklo pralaidumų rezervavimą ESO tinkle – [ESO tvarkos aprašas](#).

Kreipiamasi į LITGRID.

Elektros perdavimo tinklo pralaidumams rezervuoti operatorius (LITGRID) kas tris mėnesius organizuoja kvietimą teikti prašymus gauti elektros perdavimo tinklo pralaidumų rezervaciją (toliau – prašymai rezervacijai) bei sudaro Sąrašą tinklų naudotojų, kuriems perdavimo tinklo pralaidumai yra suteikiami.

Elektros tinklo galia laikinai rezervuojama nuo Sąrašo paskelbimo dienos į Sąrašą įtrauktiems tinklų naudotojams. Elektros tinklo galia rezervuojama nuo prijungimo sąlygų išdavimo dienos.

Daugiau informacijos apie tinklo pralaidumų rezervavimą LITGRID tinkle – [LITGRID tvarkos aprašas](#).

LEIDIMO PLĖTOTI ELEKTROS ENERGIJOS PAJĖGUMUS GAVIMAS

Jei numatoma statyti ar įrengti elektros energijos iš AEI gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia didesnė kaip 100 kW, kreipiamasi į VERT.

VERT, vadovaudamasi [Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėmis](#), per 30 kalendorinių dienų nuo reikiamų duomenų ir dokumentų gavimo dienos išduoda leidimą arba pateikia rašytinį motyvuotą atsisakymą išduoti leidimą. Jeigu į tinkamai pateiktą prašymą gauti leidimą neatsakoma per nurodytą terminą, laikoma, kaip nurodyta Leidimo plėtoti elektros energijos pajėgumus išdavimo administracinės paslaugos teikimo [aprašyme](#), kad yra priimtas teigiamas sprendimas išduoti leidimą. Daugiau informacijos apie leidimų plėtoti pajėgumus išdavimą – minėtose taisyklėse ir [VERT LPP](#).

Kreipiantis į VERT dėl leidimo plėtoti elektros energijos pajėgumus išdavimo tuo pačiu galima prašyti suteikti AIE bendrijos statusą anksčiau aprašyta tvarka.

PRIJUNGIMO SĄLYGŲ GAVIMAS

Kreipiamasi į ESO ar LITGRID.

Gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, galima kreiptis į operatorių dėl prijungimo sąlygų išdavimo, pateikiant nustatytos formos prašymą išduoti prijungimo sąlygas arba užpildant prašymą operatoriaus interneto svetainėje: [Prijungimo sąlygos ESO](#), [Prijungimo sąlygos LITGRID](#).

Operatorius išduoda gamintojui (AIE bendrijai) prijungimo sąlygas per 10 darbo dienų nuo visų dokumentų gavimo dienos.

ELEKTRINĖS IR JOS PRIJUNGIMO TECHNINIO PROJEKTO RENGIMAS

Statybos leidimo gavimas.

Atvejais, kada privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą statinio statybai nurodyti [Statybos įstatyme](#) ir detalizuoti statybos techniniame reglamente [STR 1.05.01:2017](#) „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“.

Statybą leidžiančių dokumentų privalomumui nustatyti yra skirtas Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos įrankis – **statant naujus statinius** * (pvz., vėjo ar saulės elektrinės)

Dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo, statybos galimybių konkrečioje teritorijoje, asmenys turėtų kreiptis į savivaldybių administracijas tiesiogiai arba nuotoliniu būdu per IS „[Infostatyba](#)“, pateikdami prašymą ir su juo susijusius kitus [STR 1.05.01:2017](#) nustatytus dokumentus.

AIE bendrija, prireikus, pagal prijungimo sąlygas parengia prijungimo prie elektros tinklų dalies techninį projektą, kurį suderina su operatoriumi, ir gamintojo (AIE bendrijos) elektrinės dalies techninį projektą. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų techninio projekto rengimą vykdo gamintojas (AIE bendrija) arba jo nusamdyti specialistai.

PRIJUNGIMO PASLAUGOS SUTARTIES SUDARYMAS

Kreipiamasi į ESO ar LITGRID.

Ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo su operatoriumi suderinto prijungimo prie elektros tinklų dalies techninio projekto pateikimo dienos operatorius parengia prijungimo paslaugos sutarties projektą ir pateikia jį gamintojui. Gamintojas privalo ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo dienos, kai operatorius pateikia elektrinės prijungimo paslaugos sutarties projektą, atitinkantį suderintą techninį projektą, pasirašyti prijungimo paslaugos sutartį. Tipinių prijungimo paslaugos sutarčių sąlygos yra viešai skelbiamos operatoriaus interneto svetainėje: [ESO sutartys](#), [LITGRID prijungimo sutartis](#).

STATYBOS DARBŲ UŽBAIGIMAS

AIE bendrijos elektrinės statybų užbaigimas [Statybos įstatyme](#) nustatyta tvarka ir sąlygomis.

*žr. <https://apklausos.vtpsi.lt/index.php/291423?lang=lt>

LEIDIMO GAMINTI ELEKTROS ENERGIJĄ GAVIMAS

Jei numatoma gaminti elektros energiją didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos iš AEI gamybos įrenginiuose, kreipiamasi į VERT.

Leidimas gaminti elektros energiją išduodamas vadovaujantis [Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse](#) nustatyta tvarka. AIE bendrija taip pat turi pateikti veiklos dokumentų, parengtų pagal [Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo](#) 20² straipsnio 3 dalyje nurodytą tvarką, kai prašymą pateikia pelno nesiekiantis juridinis asmuo, siekiantis įgyti AIE bendrijos statusą, kopijas, jeigu jie nebuvo pateikti kartu su prašymu išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir nebuvo įgytas AIE bendrijos statusas.

AIE BENDRIJOS TEIKIAMOS NAUDOS TIPINIAI PASKIRSTYMO DALYVIAMS IR (ARBA) KITIEMS ASMENIMS BŪDAI

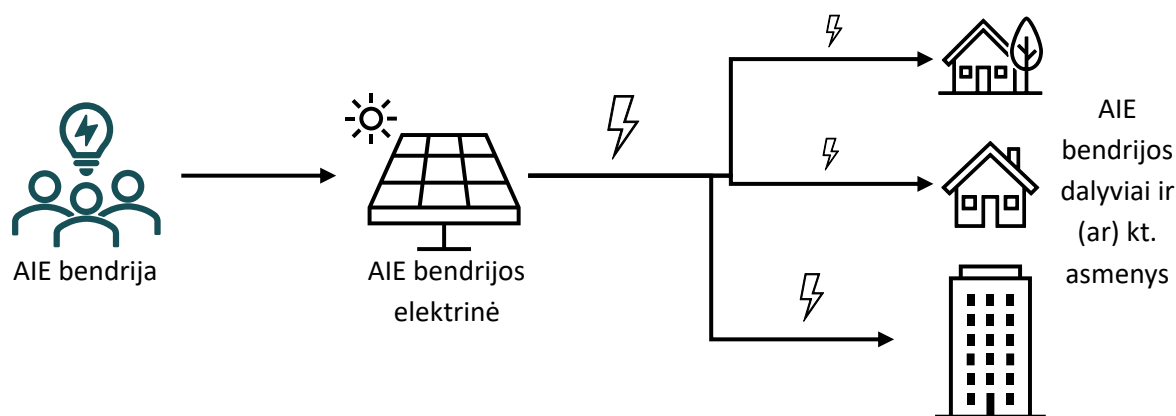
AIE bendrijos teikiama nauda gali būti trejopa:

1) pagaminta elektra (MWh) – AIE bendrijai taikomos nepriklausomo tiekėjo sąlygos (1 pav.);

2) priskirta dalis elektrinės galios (kW) – AIE bendrijai taikomos trečiojo asmens, statančio gaminančių vartotojų elektrinės, sąlygos (2 pav.) ir;

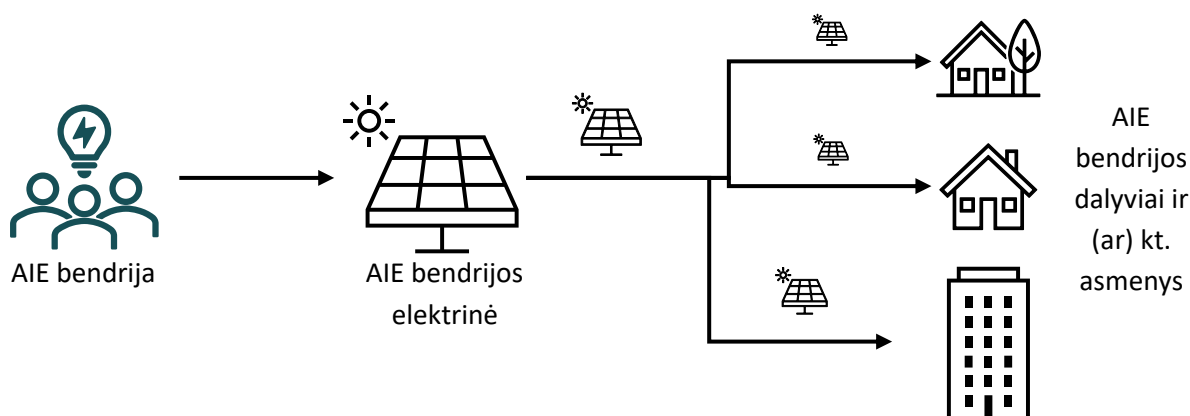
3) pajamos gautos už parduotą elektrą (EUR) – AIE bendrijai taikomos gamintojo sąlygos. Pagaminta elektra parduodama, už parduotą elektrą gautos pajamos gali būti skirtos aplinkos, ekonominei arba socialinei visuomeninei naudai teikti AIE bendrijos veiklos dokumentuose aprašyta tvarka ir sąlygomis (3 pav.).

Visa AIE bendrijos elektrinės pagaminta elektra tiekama (parduodama pagal pirkimo pardavimo sutartis, o pardavimo kaina AIE bendrijos dalyviams gali būti lygi 0 (nuliui)) ir suvartojama bendrijos dalyvių ir (ar) kitų asmenų. AIE bendrija tampa nepriklausomu tiekėju.

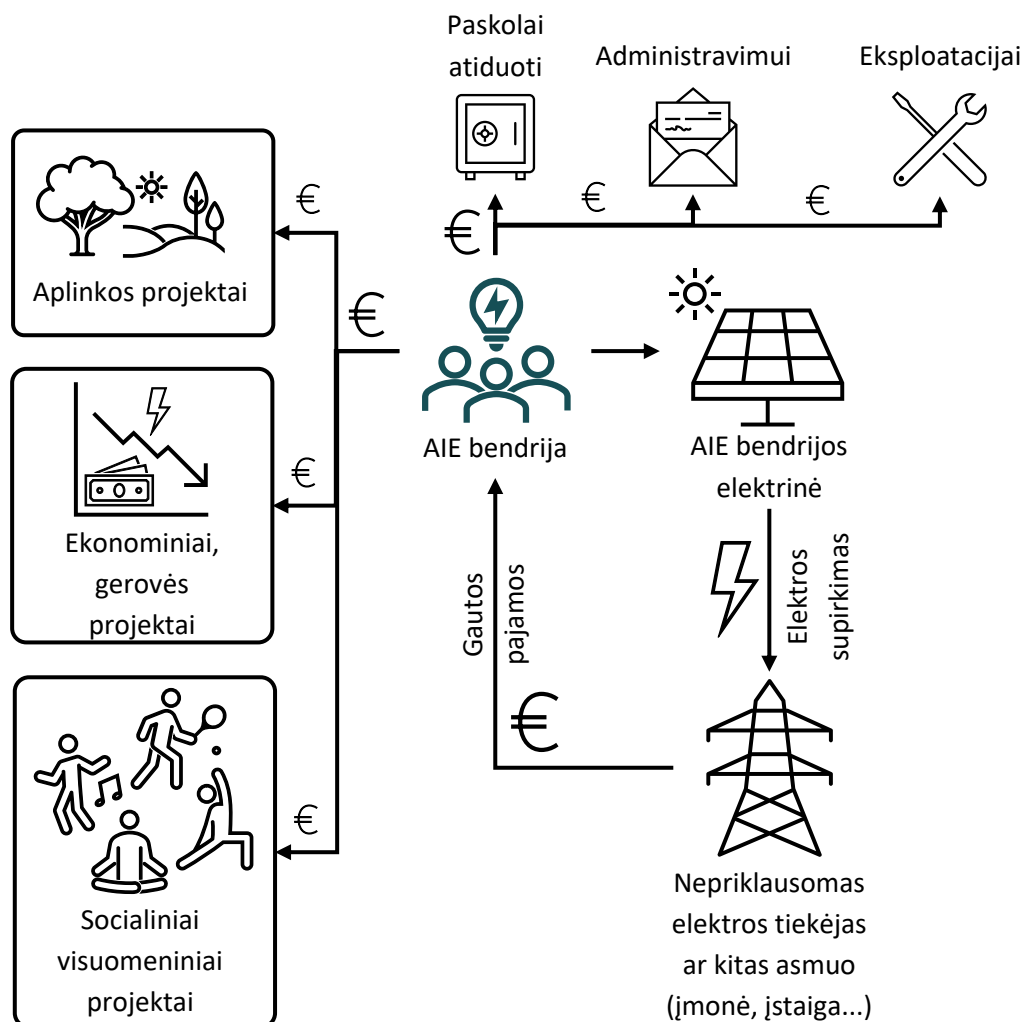
1 pav. Visa elektra – AIE bendrijos dalyviams ir (ar) kitiems asmenims.

Visa AIE bendrijos elektrinės galia paskirstoma / priskiriama bendrijos dalyviams ir (ar) kitiems asmenims. Jie tampa gaminančiais vartotojais.

2 pav. Visa elektrinės galia paskirstoma / priskiriama AIE bendrijos dalyviams ir (ar) kitiems asmenims.

Visa AIE bendrijos elektrinės pagaminta elektra parduodama [Elektros energijos rinkos taisyklėse](#) nustatyta tvarka ir būdais arba nepriklausomam elektros energijos tiekėjui, o gautas pelnas naudojamas teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalyviams ar tą naudą teikti bendrijos vietoje, paskolai atiduoti, AIE bendrijos administravimui ir elektrinės eksploatacijai. AIE bendrija tampa elektros gamintoju.

3 pav. Pajamos gautos už parduotą elektrą naudojamos AIE bendrijos dalyviams ir (arba) aplinkos, ekonominiams, socialiniams-visuomeniniams projektams, paskolai atiduoti, administravimo ir eksploataavimo išlaidoms padengti.

Nustatant AIE bendrijos nariams elektros kainą, taikomi bendrijos sprendimu priimti kriterijai, priklausomai nuo veiklos modelio, įvykdytų investicijų, pinigų kainos, administravimo mokesčių, ir t. t. Čia reikia įvertinti ir apskaičiuoti visus – tiek vienkartinius, tiek ir pasikartojančius kaštus.

Jei bendrija nusprendžia elektrinę bendrijos nariams išdalinti kaip gaminantiems vartotojams, tokia elektrinė yra išdalinama identiška kaip nutolusių gaminančių vartotojų parko elektrinė. T. y. elektrinės valdytojas (šiuo atveju – AIE bendrija) turi iš anksto tinklo operatoriui pranešti, kiek kuriam vartojimo objektui (AIE bendrijos nariui) yra priskiriama galios. Pasibaigus mėnesiui, visas elektrinės į tinklą patiektas energijos kiekis yra padalinamas visiems vartojimo objektams proporcingai pagal priskirtą elektrinės galią ir pagal dienų skaičių, kiek dienų konkretus vartojimo objektas turėjo priskirtą galią.

Pavyzdžiui:

- *visos elektrinės leistinoji generuoti galia yra 1 MW (1 000 kW);*
- *nuo mėnesio pradžios (ar nuo praėjusių mėnesių) vartojimo objektui A yra priskirtos 10 kW šios elektrinės galios;*
- *visa elektrinė per konkretų mėnesį į tinklą patiekė 80 000 kWh.*

Vartojimo objektui A yra priskiriama $80\,000 \times 10$ (priskirtoji galia) / 1000 (visos elektrinės galia) $\times 30/30$ (visos mėnesio dienos) = 800 kWh.

Ir taip skaičiuojama kiekvienam vartojimo objektui, kuriam priskiriama elektrinės dalis. Pabrėžtina, kad elektrinės dalis privalo būti priskirta iš anksto, nes elektros tiekėjams reikia iš anksto prognozuoti generaciją ir balansavimo poreikį. Atgaline data jau sugeneruotos kilovatvalandės negali būti priskirtos.

Jei savivaldybės įsteigta AIE bendrija veiktų nutolusio parko modeliu, t. y. pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalį, savo elektrinės galias galėtų skirti savivaldybės viešosioms bei biudžetinėms įstaigoms (poliklinikos, mokyklos, darželiai). Šios įstaigos, vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20² straipsnio 2 dalies 3 punktu, turi būti AIE bendrijos dalyvėmis (dalininkėmis).

Galimi įvairūs kiti tarpiniai ir mišrūs AIE bendrijos naudos paskirstymo būdai. Kad ir kokį būdą naudai dalinti pasirinktų AIE bendrija jis turi būti aprašytas bendrijos veiklos dokumentuose ir atitikti teisės aktų keliamus reikalavimus.

REKOMENDACIJŲ DĖL ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS BENDRIJŲ VEIKLOS SĄLYGŲ PRIEDAS

APLINKOS, EKONOMINĖS, SOCIALINĖS VISUOMENINĖS NAUDOS PROJEKTŲ PAVYZDŽIAI

Aplinkos projektai

Skirti tvarumo klausimams spręsti – AEI elektrinių įrengimui, atliekų tvarkymo, darnaus judumo skatinimo, efektyvaus energijos naudojimo didinimui ir kt.

Gerovės projektai

Skirti pažeidžiamų, nepasiturinčių ir socialiai remtinų asmenų klausimams spręsti – elektros sąskaitoms mažinti, nuotėkų ar kitos infrastruktūros atvedimui, socialinės atskirties mažinimui ir kt.

Švietimo projektai

Skirti geresniam mokymo (mokymosi) prieinamumui užtikrinti – ugdymo reikmenų pirkimas, asmenų pavežimo iki ugdymo vietų organizavimas, švietimo / ugdymo programų įgyvendinimas ir kt.

Poilsio projektai

Skirti skatinti bendruomenės narių sveikatingumą ir aktyvų gyvenimo būdą – sporto aikštelių, dviračių takų, aplinkos tvarkymas pritaikant ją poilsiui ir įrengiant mažosios architektūros elementus, sveikatinimo renginių organizavimas ir kt.

Kultūros projektai

Skirti suteikti kultūros paslaugas arba sukurti kultūros produktus, skirtus bendruomenės narių kultūriniais, meniniais ir kitiems poreikiams tenkinti ir kt.